

**Малишкін О.І., д.е.н., професор,
професор кафедри обліку і оподаткування
Ярмолицька О.В., к.е.н.,
доцент, кафедри обліку і оподаткування
Державний університет інфраструктури та технологій**

СТРУКТУРА ІНТЕГРОВАНИХ ЗВІТІВ УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ НА ТЛІ ВИМОГ МІЖНАРОДНОГО СТАНДАРТУ

Зростаючі соціальні, екологічні проблеми, нерівність доходів населення спонукають господарюючі суб'єкти дбати не лише про збільшення прибутків та власні амбіції, а й за добробут нації та розвиток економіки в цілому. Концепція сталого розвитку економіки країни та світу вимагає відповідного інформування про успіхи або практичні кроки бізнесу в забезпеченні такого розвитку.

Відповідальний бізнес добровільно погоджується на умови діяльності та формування такої звітності, яка комплексно характеризує його діяльність. Прийняття у 2013 році Міжнародною радою з інтегрованої звітності (англ. – IIRC) глобального Міжнародного стандарту з інтегрованої звітності (МСІЗ, англ. – IR) сприяє практичному її запровадженню.

Нова модель звітності компаній поєднує фактори ESG і фінансові результати. В інтегрованому звіті (ІЗ) має надаватися інформація про ресурси і взаємини, які використовує та на які впливає організація, спільно вони іменуються "капіталами". Видами капіталів є фінансовий, виробничий, інтелектуальний, людський, соціальний, природний. Компанія має пояснити, як вона взаємодіє із зовнішнім середовищем і капіталами для створення вартості протягом короткострокового, середньострокового і довгострокового періоду.

За публікацією І. Деруна (2017) в Україні налічується близько 40 компаній, які склали і публікували інтегровану звітність, соціальну звітність, звітність сталого розвитку. Серед них АТ «Укрзалізниця», «ДТЕК», «Артеріум», «Астарта-Київ», «Тетра Пак», «МЕТІНВЕСТ», ПрАТ «Оболонь», «Нафтогаз України», «KERNEL» та ін. Інтегрований або інший аналогічний вид звіту не подається до державних органів – органу статистики, податковій службі тощо. Вони публікуються на сайті компанії і будь-який бажаючий має можливість прочитати такий звіт.

Отже, коло стейкхолдерів ІЗ може бути доволі широким. Тим самим ліквідується дефіцит інформації, коли регламентовану державним органом звітність (фінансову, податкову, статистичну) не можливо отримати у режимі широкого доступу.

Огляд інтегрованих звітів крупних українських компаній дозволив встановити ступінь їхньої відповідності вимогам міжнародного стандарту з інтегрованої звітності (табл. 1).

Таблиця 1. Хронологічна відповідність структури інтегрованого звіту українських компаній вимогам міжнародного стандарту

Елемент інтегрованого звіту за МСІЗ	АТ «Укрзалізниця» - 2018 р.		«ДТЕК» - 2017р		«Нафтогаз України» - 2018 р.	
	Елемент ІЗ	Відповідність	Елемент ІЗ	Відповідність	Елемент ІЗ	Відповідність
1) Огляд організації і зовнішнє середовище	1) ПАТ «Укрзалізниця» сьогодні	+	1) Вступне слово	-	1) Вступ	-
2) Управління	2) Наш бізнес	-	2) Про групу ДТЕК	-	2) Наш ринок та реформи	-
3) Бізнес-модель	3) Наші працівники та країна	-	3) Огляди макроекономіки та галузі	-	3) <i>Наші результати</i>	-
4) Ризики і можливості	4) Наша екологічна відповідальність	-	4) <i>Результати діяльності</i>	-	4) Корпоративне урядування	-
5) Стратегія і розподіл ресурсів	5) Наш сталий розвиток	+	5) Корпоративне управління	-	5) Наша відповідальність	-
6) <i>Результати діяльності</i>	6) <i>Наші фінансові результати</i>	+	6) Сталий розвиток	-	6) Фінансова звітність	+
7) Перспективи на майбутнє	7) Додатки	-		-	7) Додаткова інформація	-
8) Основні принципи підготовки та презентації		-		-		-

Джерело: складено авторами

Отже, хронологічна структура інтегрованого звіту зазначених українських компаній не зовсім відповідає вимогам міжнародного стандарту. Проте, по змісту, основні аспекти звітування висвітлюються. Значну увагу приділено результатам діяльності компанії – в кожному звіті така інформація наводиться, хоча і з різними формулюваннями (помічено *курсивом*). Меншою мірою висвітлюються аспекти «Ризики і можливості», «Стратегія і розподіл ресурсів», «Перспективи на майбутнє».

Більшість українських компаній в додатках до звіту зазначають відповідність інформації стандартам GRI (глобальна ініціатива звітності). Це свідчить про те, що такі українські компанії складають здебільшого нефінансовий звіт зі сталого розвитку або звіт з управління, ніж інтегрований звіт.

Тому, по-перше, настав час розділити сфери нефінансового і інтегрованого звітів компанії. На наш погляд, перший звіт виступає складовою другого. По-друге, у разі відступу підприємством від вимог МСІЗ або стандарту GRI, слід пояснити причини відступу. Такий підхід свідчив би про повагу бізнесу до вимог міжнародних стандартів.